

**ŠPECIFIKÁ
OŠETROVATEĽSKEJ
STAROSTLIVOSTI
O PACIENTA
S INVAZÍVNÝMI
VSTUPMI**

Mgr. Emília Lidáková

Mgr. Jana Findurová

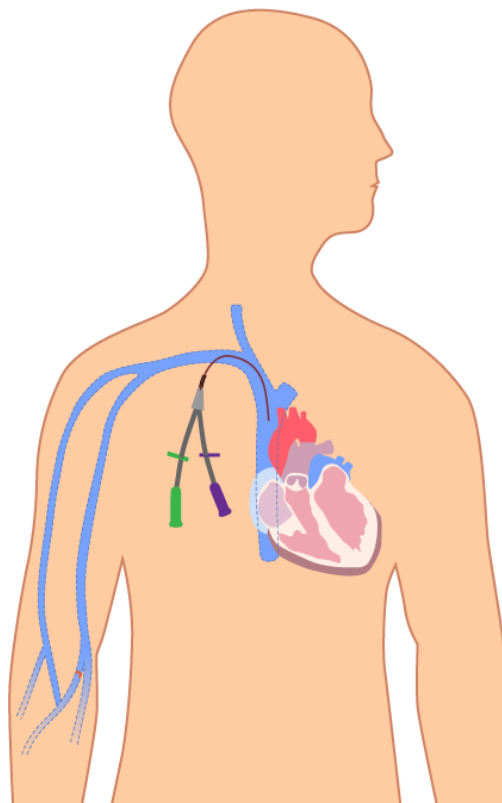
STAROSTLIVOSŤ O CENTRÁLNY VENÓZNY KATÉTER (CVK)

- Centrálny venózný vstup (CVV) predstavuje zaistenie vstupu do centrálného riečišťa pomocou chirurgického výkonu
- CVV sa zabezpečuje pomocou CVK
- CVV umožňujú zaistiť pacientovi takú liečbu, ktorá by nemohla byť aplikovaná do periférnych žíl, pretože roztoky a lieky do CVK sú často koncentrované alebo podávané vo veľkých objemoch

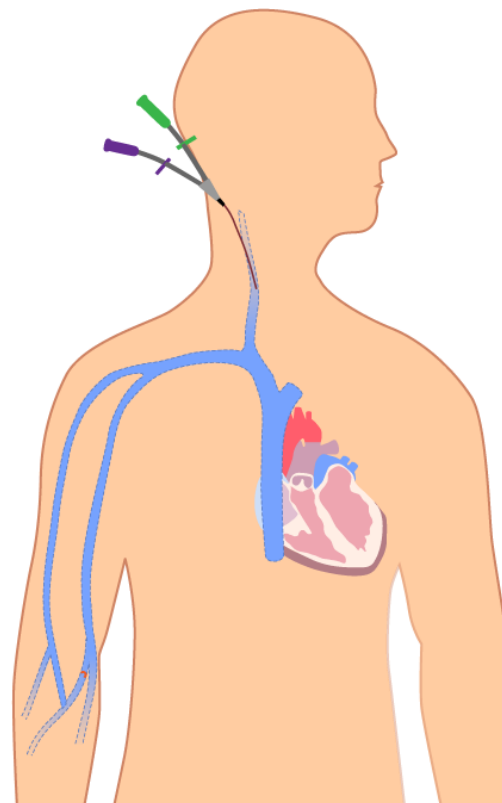

STAROSTLIVOSŤ O CENTRÁLNY VENÓZNY KATÉTER (CVK)

- Miesta zavedenia CVK: v. subclavia, v. jugularis alebo v. femoralis, eventuálne aj v. brachialis, v. umbilicalis

Subclavian vein insertion

Internal jugular vein insertion

INDIKÁCIE

- ⊙ zabezpečenie nevyhnutnej intravenóznejs liečby pri nemožnom periférnom vnútrožilovom prístupe
- ⊙ dlhotrvajúca infúzna liečba pri akútnych a kritických stavoch
- ⊙ veľké, náhle straty a rýchle objemové náhrady
- ⊙ vnútrožilové bolusové alebo kontinuálne infúzie, podávanie vysoko účinných prípravkov
- ⊙ diagnostické účely – meranie CVT, angiografie
- ⊙ záchranná terapia

KONTRAINDIKÁCIE

- ⊙ inflamované miesto punkcie
- ⊙ hemokoagulačná porucha
- ⊙ antikoagulačná terapia
- ⊙ závažný anatomický stav (veľká struma)
- ⊙ závažný úraz hrudníka

Kanylácie CVK:

- plánované – elektívne – pred operáciou, pri dlhodobej parenterálnej výžive
- urgentné

KOMPLIKÁCIE

- ⊙ **Mechanické** – punkcia tepny, hematóm v mieste vpichu, malpozícia katétra, hemothorax, pneumothorax, vzduchová embólia
  - ⊙ **Infekčné** – môže sa prejavovať (okolí miesta vpichu...), celková
  - ⊙ **Trombotické** – faktory, ktoré spôsobujú trombózy – tvrdosť materiálu katétra, hypertonických alebo dráždivých roztokov, používanie cievy, koagulopatia
- Trombóza sa môže prejavovať opuchom končatiny alebo krku, nefunkčnosťou katétra, horúčkou, teplotou, tachykardiou.

ZAVÁDZANIE CVK

- ⊙ príprava pacienta pred zavádzaním CVK – podpísanie informovaného súhlasu, sestra u mužov oholí miesto punkcie a okolie
- ⊙ príprava kože pred zavedením CVK – koža musí byť čistá, na dezinfekciu kože sa používajú antiseptické prípravky (Skinsept color, Cutasept F)
- ⊙ pacient je uložený do vodorovnej polohy
- ⊙ realizovaný záznam lekárom o kanylácii centrálnej vény v zdravotnej dokumentácii
- ⊙ kontrolný RTG hrudníka

OŠETROVATEĽSKÁ STAROSTLIVOSŤ O CVK

- ⊙ pri manipulácii a aplikácii liekov a infúzii do CVK vždy dodržiavať zásady asepsy
- ⊙ realizovať preväz CVK – transparentná fólia – Tegaderm film (3 dni), Tegaderm CHG (7 dní)
- ⊙ správne dodržiavanie postupu ošetrovania CVK – Citroclorex 2%, sterilné pomôcky
- ⊙ používanie antibakteriálnych filtrov, spojkových ventilov proti spätnému odtoku krvi (Clave systém)

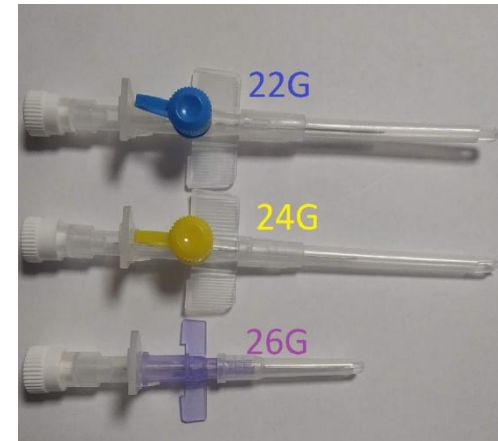
MERANIE CENTRÁLNEHO VENÓZNEHO TLAKU (CVT)

CVT predstavuje tlak vyvíjaný na stenu hornej dutej žily pri jej ústí do pravej predsieni počas žilového návratu

- realizuje sa v rámci predoperačnej prípravy, pooperačnej starostlivosti a intenzívnej starostlivosti za účelom diagnostiky zmien v objeme cirkulujúcich tekutín a problémov na jednotlivých telesných systémov, ktoré tieto zmeny ovplyvňujú
- v praxi sa používa meranie pomocou vodného stĺpca, výška hladiny roztoku meradla sa rovná tlaku v pravej predsieni
- pacient leží vo vodorovnej polohe, na infúzny stojan sa pripevní sterilný set na meranie CVT, číslo „0“ na stupnici sa umiestni do úrovne pravej predsieni srdca (2/3 výška hrudníka, v strednej axilárnej čiare)
- fyziolog. roztokom sa prepláchnu set na meranie CVT, CVK
- CVT sa pohybuje zároveň s ventiláciou pacienta, hodnota sa odráta na konci expíria pacienta
- norma CVT 5 – 12 cm H₂O

STAROSTLIVOSŤ O PERIFÉRNE VENÓZNE VSTUPY

- Zavedenie periférnej venózne kanyly (PVK) patrí medzi krátkodobé venózne prístupy.
- Používajú sa kovové ihly s krídelkami alebo plastové intravenózne kanyly.
- Miesta zavedenie PVK:
  - najčastejšie na **HKK a ruke** – v. basilica, v. cephalica, v. mediana cubiti, venózna sieť na chrbte ruky, dorzálne metakarpálne vény
  - na DKK a nohe – v. saphena magna, dorzálny plexus a dorzálny oblúk

Indikácie zavedenia PVK:

- odber venózneho krvi na vyšetrenie – odbery sa vždy realizujú pred podávaním infúznej liečby
- podávanie infúzií
- podávanie transfúzných prípravkov
- parenterálna výživa
- aplikácia vnútrožilových injekcií
- aplikácia kontrastnej látky

Kontraindikácie:

- relatívne – dlhodobá liečba antibiotikami, cytostatikami, úplná parenterálna výživa, infúzie hypertonických výživových roztokov
- absolútne – flebitída, ekzém, flegmóna

KOMPLIKÁCIE

- ⊙ **infiltrácia** – tekutina sa nedostáva do žily, kanylka vykĺzla zo žily alebo žila skolabovala
- ⊙ **extravazácia** – nastane vtedy, keď sa tkanivo infiltruje toxickými liekmi, dôjde k poškodeniu tkaniva
- ⊙ **flebitída** – najčastejšia a najvýznamnejšia komplikácia, príznaky miestne a celkové
- ⊙ **tromboflebitída** – vytvorenie trombu vo vnútri zapálenej žily

STAROSTLIVOSŤ O PVK

- ⊙ poučiť pacienta, aby končatinu kde je zavedený PVK nenamáhal
- ⊙ snažiť sa miesto vpichu nenamáčať
- ⊙ poučiť pacienta o nosení vhodného odevu
- ⊙ poučiť o možných komplikáciách pri zavedenom PVK
- ⊙ PVK môže byť zavedený maximálne 96 hodín
- ⊙ prelepovať transparentnou fóliou (Curafix i.v.)
- ⊙ pri znečistení fóliu znova prelepiť
- ⊙ pravidelne kontrolovať stav funkčnosti PVK
- ⊙ pri každom vstupe do PVK dezinfikovať dezinf. prípravkom (Citroclorex 2%)

DÔVODY UKONČENIA PVK

- ⊙ ukončenie terapie
- ⊙ nepriechodnosť periférnej kanyly
- ⊙ známky flebitídy
- ⊙ paravenózna aplikácia
- ⊙ uplynutie doby, pre ktorú môže byť kanyla zavedená

ĎAKUJEME ZA POZORNOST